

1979, 4. ledna – Sdělení VONS č. 63 „Souhrnné sdělení“ obsahující informace o kauzách sledovaných VONS, základní informaci o výboru, jména a adresy jeho členů, pokyny ke způsobu vypracování zpráv o případech a obecné hodnocení perzekuce.

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných (VONS) se ustavil v dubnu 1978 v duchu poslání Charty 77. Sleduje případy osob, které jsou trestně stíhány či vězněny za projevy svého přesvědčení nebo které se staly obětmi policejní či justiční svévole. Jeho snahou je seznamovat s těmito případy veřejnost i úřady a postiženým osobám podle možností pomáhat.

Členy VONS jsou:

Ing. Rudolf Battěk, Křižíkova 78, Praha 8

Otta Bednářová, Novodvorská 416, Praha 4

Jarmila Bělíková, Novovysočanská 12, Praha 9

Dr. Václav Benda, Karlovo nám. 18, Praha 2

Albert Černý, Brno (adresa bude uvedena dodatečně)

Jiří Dienstbier, Podskalská 8, Praha 2

Václav Havel, U dejvického rybníčku 4, Praha 6; Vlčice Hrádeček č. 5, okr. Trutnov

Elzbieta Ledererová, Bílinská 496, Praha 9

Dr. Ladislav Lis, Sosnová 84 – Peklo, okr. Česká Lípa

Václav Malý, nám. Republiky 35, Plzeň

Ivan Medek, trvale: Hohe Warte 68/33 A 1190 Wien 19, Döbling, Rakousko

Dana Němcová, Ječná 7, Praha 2

Jiří Němec, Ječná 7, Praha 2

Dr. Ludvík Pacovský, Washingtonova 9, Praha 1

Jiří Ruml, Kremelská 104, Praha 10

Dr. Gertruda Sekaninová-Čakrtová, Šárecká 67, Praha 6

Anna Šabatová, Anglická 8, Praha 2

Dr. Jan Tesař, Kallabova 29, Brno-Žabovřesky

Petr Uhl, Anglická 8, Praha 2.

Člen VONS Přemysl Janýr ml. se po dobu svého studijního pobytu ve Vídni práce výboru neúčastní.

Styky VONS a Amnesty International (přidruženou organizací OSN) a dalšími zahraničními institucemi zprostředkovává člen Amnesty International prof. dr. František Janouch, Bergtorpsvägen 62, S 18364 Täby, Švédsko (tel.: 87-564828, volací číslo z Prahy 9046).

Zahraničním sdělovacím prostředkům a veřejnosti poskytuje sdělení a další materiály Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných rovněž signatář Charty 77 Ludvík Kavín, Wohllebengasse 10/9, 1040 Wien, Rakousko (tel. 6520323, volací číslo z Prahy 9143222).

VONS vítá jakoukoli pomoc a spolupráci, zejména při zjišťování jednotlivých případů i při podpoře postižených.

Pro naši práci jsou potřebné zejména tyto údaje:

- jméno a příjmení postiženého, data narození, adresa, povolání (sociální postavení i dřívější);
- údaje o eventuálním předchozím trestním stíhání a jiných postizích;
- údaje o rodině a jejím sociálním zajištění (též počet a věk dětí);
- fotografie postiženého (pokud možno negativ);
- údaje o zahájení trestního stíhání (kým a jak, např. domovní prohlídkou, její výsledky);
- podrobná oficiální verze skutkové podstaty, případně skutečné důvody trestního stíhání a skutečný popis jednání, pro které je postižený stíhán;
- v jakém stádiu je trestní stíhání;
- jméno a poradna obhájce;

v případě vazby navíc:

- oficiální důvody vazby, od kdy trvá, zdravotní stav vězněného a jméno a adresa příbuzného, který je s obviněným ve styku; adresa věznice; v případě výkonu trestu tytéž údaje jako v případě vazby, navíc ještě:
- maximum údajů z obžaloby a rozsudku (rozsudků);

- výše trestu, nápravně výchovná skupina, kdy byl trest nastoupen (jde-li o nástup „z volné nohy“);
- za jaké trestné činy byl odsouzen (vč. označení podle trestního zákona – paragrafy a odstavce);
- kdo a kdy věc soudil (i jména soudců);
- podmínky výkonu trestu (izolace, pracovní zařazení, kázeňské tresty apod.);
- adresa nápravně výchovného ústavu (vč. úseku, bloku apod.), jméno náčelníka NVÚ.

Prosíme rovněž o poskytnutí opisů rozsudků, obžaloby, usnesení o zahájení trestního stíhání a jiných důležitých dokumentů, o jména vyšetřovatelů, prokurátorů atd., o záznamy ze soudního jednání. Obracujte se na členy VONS, nejlépe přímo a osobně.

V současné době sleduje VONS především osudy čtyřiceti vězňů (ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody) a dále případy dvaceti šesti osob, s nimiž je vedeno trestní řízení na svobodě. Počet těch, kteří jsou v Československu vězněni nebo trestně stíháni za projevy svého přesvědčení je mnohonásobně vyšší.

Ze sledovaných vězněných osob je 16 signatářů Charty 77, většina z nich byla odsouzena nebo obviněna v souvislosti s Chartou 77. Také trestní věci dalších vězněných osob souvisejí většinou s propagací myšlenek Charty 77. Mezi osobami, které jsou stíhány na svobodě, jsou tři členové našeho výboru.

Obecně je možno říci, že dochází k trestnímu stíhání občanů, kteří poskytují svým přátelům a známým písemnosti (většinou strojopisy!), jejichž obsah označují policejní a justiční orgány za protistátní.

V zásadě jde o časopisy a knihy, vydávané v české a slovenské řeči v zahraničí československými exulanty (včetně publikací komunistické a socialistické provenience), dále o dokumenty a sdělení Charty 77, texty signatářů Charty 77 a různé politické texty. Stále častěji však se za protistátní považuje i krásná literatura, vydávaná ve strojopisech, a magnetofonové pásky s nahrávkami hudebních produkcí interpretů druhé (neoficiální) kultury. Mnozí občané jsou také trestně stíháni za to, že státním a společenským institucím

zasílali dopisy kritického obsahu. Aktivní obránci lidských práv a kritici režimu bývají v poslední době často stíháni za jiné jednání než za svoji společenskou nebo politickou činnost: buď za činy, jichž se nedopustili, nebo za svůj oprávněný postup při konfliktu s příslušníky SNB, kteří porušují zákon. Jde-li o člověka, který je znám československé, nebo dokonce zahraniční veřejnosti, nebo o občana, u něhož lze předpokládat, že jeho postih vzbudí rychlé reakce a zaslouženou pozornost veřejného mínění, tu obvykle orgány státní moci váhají s jeho uvězněním. Lidé neznámí, hlavně mladí lidé a dělníci, se stávají častým cílem zásahů represivního aparátu. Intenzita represe je různá i v různých krajích a okresech: nejbrutálněji postupuje státní aparát v Severočeském kraji a na Ostravsku. Tyto tendence je možno pozorovat už při malém vzorku čtyřiceti vězňů, který zveřejňujeme v tomto sdělení; vzorek je ovšem málo reprezentativní, neboť VONS snadněji zjišťuje případy signatářů Charty 77 nebo občanů, kteří myšlenky Charty 77 propagují, než případy, které s Chartou 77 nesouvisejí; rovněž v Praze a v Brně máme lepší podmínky k práci než v okresních městech. V seznamu je uveden jen jeden případ přípravy k trestnému činu opuštění republiky. Trestní stíhání pro takové pokusy je však v Československu dosti běžné. V poslední době jsou navíc k mnohaletým trestům odnětí svobody (až na 10 let) odsuzováni lidé, kteří pouze hovořili o bezpečnostních opatřeních proti leteckému pirátství; v těchto rozhovorech spatřují justiční orgány přípravu trestného činu ohrožení bezpečnosti vzdušného dopravního prostředku.

Mluvčí Charty 77 se v průběhu dvou uplynulých let mnohokrát obrátili na nejrůznější čs. instituce a na ústavní činitele s žádostmi o propuštění různých politických vězňů, se stížnostmi na nezákonný postup policejních a justičních orgánů a s poukazy na vážný zdravotní stav některých vězněných. K problematice čs. vězeňství vydali dokument č. 16, který se netýká jen situace politických vězňů, ale postavení všech občanů ve vazbě a výkonu trestu odnětí svobody.¹ Mluvčí Charty 77 požádali také letos na podzim presidenta republiky, aby udělil všeobecnou amnestii.² Orgány státní moci na žádnou žádost nereagovaly. Proto se

mluvčí Charty 77 spolu s VONS obrátili dne 6. 11. 1978 otevřeným dopisem na generálního tajemníka Organizace spojených národů Kurta Waldheima a na hlavy států, jejichž představitelé podepsali Závěrečný akt helsinské konference; v dopise upozornili na některá nejhrubší porušování zákonů při postupu represivních orgánů proti kritikům režimu, obráncům lidských práv a stoupencům druhé kultury; jmenovitě uvedli řadu čs. občanů, kteří jsou vězněni za projevy svého přesvědčení.³ Ve věci vážně nemocných politických vězňů Jiřího Lederera, Miloslava Černého a Jana Šimsy se mluvčí Charty 77 obrátili dne 1. 10. 1978 na Mezinárodní červený kříž,⁴ podle současných informací jsou kromě těchto vězňů vážně nemocni také Jaroslav Šabata a Jaromír Šavrda. VONS zastává názor, že prvním požadavkem solidárních akcí ve prospěch čs. politických vězňů musí být propuštění těchto pěti mužů, jejichž život je ve vězeňských podmínkách ohrožen. Také různí čs. občané, individuálně i kolektivně, zaslali kompetentním úřadům a činitelům různé žádosti o propuštění osob, uvězněných pro projevy přesvědčení, a o zmírnění jejich osudu. Konaly se dva solidarizační pochody, došlo ke skupinovým a individuálním hladovkám. Velký význam má solidarita, kterou projevují různé organizace a jednotlivci v zahraničí; každá zmínka o některém čs. politickém vězni v zahraničních sdělovacích prostředcích mu pomáhá. Ukázalo se již mnohokrát, že mezinárodní kampaň, zejména pokud se jí zúčastní i organizace, které byrokratický aparát stěží může označit za nepřátelské socialismu, může být účinná a může vést k propuštění politických vězňů. Práce, kterou na tomto poli vykonává Amnesty International, různé solidarizační výbory, některé sdělovací prostředky a českoslovenští exulanti, je nesmírně cenná. Za všechny tyto projevy sympatií a solidarity jmenujme polský Výbor na obranu společnosti (KOR)⁵, jehož živý zájem o čs. politické vězně a snaha jim pomoci je příslibem rozvoje mezinárodní spolupráce nezávislých občanských iniciativ.

I když se VONS zabývá případy nespravedlivě stíhaných osob v Československu, vyjádřil již několikrát svou solidaritu lidem, kteří jsou vězněni za projevy přesvědčení v sousedních zemích. Jmenovitě šlo o sovětské politické vězně – Jurije Orlova, Zviada

Gamsachurdiu, Meraba Kostava,⁶ Alexandra Ginzburga, Anatolije Ščaranského a Viktorase Pjatakuse⁷ – a o Rudolfa Bahra, vězněného v NDR.⁸

VONS rovněž informoval o teroristických útocích na Ivana Medka, Bohumila Doležala, Jiřího Kasala⁹ a Pavla Landovského a o dalších nezákonných policejních represích proti obráncům lidských práv v Československu.

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných předkládá stručné údaje o osobách, jejichž případy sleduje:

I. Osoby ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody

1. Jiří Lederer, nar. 15. 7. 1921, novinář, signatář Charty 77, vězněn od 13. 1. 1977, odsouzen ke 3 letům v II. nápravně výchovné skupině pro trestný čin podvracení republiky za zasílání literárních prací do zahraničí. Vězněn v NVÚ Ostrava za zprísňených podmínek, vážný zdravotní stav. Manželka: Elžbieta Ledererová, Bílinská 496, Praha 9; jedno dítě (9 let) a dospělý syn Aleš Lederer. Charta 77 mnohokrát intervenovala v jeho prospěch, naposledy 1. 10. 1978 dopisem Mezinárodnímu červenému kříži. Výbor vydal jeho portrét.¹⁰ V Indexu (české nakladatelství v Kolíně nad Rýnem) vyšla publikace Politický vězeň – Jiří Lederer.¹¹

2. Aleš Macháček, nar. 9. 2. 1946, zemědělský inženýr a projektant, vězněn od ledna 1977, odsouzen ke 3 letům a 6 měsícům pro trestný čin podvracení republiky za přechovávání a rozšiřování politických a literárních publikací, vydávaných v české řeči v zahraničí. Vězněn v NVÚ Plzeň-Bory. Ženatý, dvě děti (6 a 3 roky); rodiče: JUDr. Vladimír Macháček, Křížíkova 48, Praha 8. V jeho prospěch intervenovala Charta 77, dne 25. 8. 1978 se obrátilo osm čs. matematiků a fyziků s žádostí o pomoc na Výbor francouzských matematiků.¹²

3. Vladimír Laštůvka, nar. 8. 6. 1943, inženýr a jaderný fyzik, vězněn od ledna 1977, odsouzen ke 2 letům a 6 měsícům pro trestný čin podvracení republiky za stejnou činnost jako A. Macháček. Vězněn z NVÚ Plzeň-Bory. Manželka: Alexandra Laštůvková,

Fučíkova 7, Děčín X, jedno dítě (8 let). Intervence v jeho prospěch – viz A. Macháček.¹³

4. Jaroslav Dvořák, nar. 16. 5. 1933, technik, signatář Charty 77, vězněn od 12. ledna 1978, odsouzen ke 3 letům a 6 měsícům v II. nápravně výchovné skupině pro přípravu trestného činu podvracení republiky, jíž se měl dopustit rozhovory v předchozím výkonu trestu odnětí svobody, dále pro přípravu trestného činu opuštění republiky, jíž se měl dopustit mj. paděláním cestovních dokladů, a konečně pro pomoc při pokusu trestného činu opuštění republiky, kterou měl poskytnout ing. Vojtěchu Valovi. (Pozn.: Ing. Vojtěch Vala, nar. 25. 4. 1940, bývalý letec a diplomat, vězněn od října 1977, byl pro tento trestný čin, jehož se měl dopustit pokusem o přelet čs. státní hranice vírníkem a pro pokus trestného činu vyzvědačství, který spočíval v jeho údajném záměru předat v zahraničí tajné údaje, odsouzen na 13 let v III. nápravně výchovné skupině v jiném řízení než Jaroslav Dvořák a jeho společníci.). Místo výkonu trestu Jaroslava Dvořáka není známo. Manželka: pí. Dvořáková, Družstevnická 8, Havířov, okr. Ostrava; dvě děti.

5. Robert Merganz, nar. 12. 12. 1930, technik, signatář Charty 77, vězněn od 12. ledna 1978, odsouzen ke 2 letům v II. nápravně výchovné skupině pro pomoc při pokusu trestného činu opuštění republiky a pro přípravu trestného činu opuštění republiky, jichž se měl dopustit jako společník Jaroslava Dvořáka; není známo, zda tento rozsudek je pravomocný. Není známo místo vazby nebo výkonu trestu. R. Merganz je rozvedený a ve svém bydlišti v Čestmírově ulici č. 4., Praha 4 bydlel sám.

6. Bedřich Raška, nar. 31. 1. 1936, spojař, vězněn od ledna 1978, odsouzen k 18 měsícům v II. nápravně výchovné skupině pro přípravu trestného činu podvracení republiky a pro pomoc při pokusu trestného činu opuštění republiky, jichž se měl dopustit jako společník Jaroslava Dvořáka. Místo výkonu trestu není známo. B. Raška je rozvedený, před uvězněním bydlel ve Skopalíkově ulici č. 18, Brno.

7. František Veis, nar. 5. 7. 1932, bývalý důstojník, později provozní v hotelu. Vězněn od ledna 1978, odsouzen k 18 měsícům za tutéž činnost jako R. Merganz. Místo výkonu trestu není známo. Ženatý, bytem Vyskočilova ulice č. 60, Praha 4 – Michle.

8. Václav Novotný, nar. 31. 8. 1928, inženýr a bývalý novinář, vězněn od 12. 1. 1978, odsouzen ke 14 měsícům v II. nápravně výchovné skupině pro přípravu trestného činu podvracení republiky jako společník Jaroslava Dvořáka; není známo, zda je rozsudek pravomocný. Není známo místo vazby nebo výkonu trestu. Ing. Václav Novotný je rozvedený, před uvězněním bydlel v Koněvově 242, Praha 3.¹⁴

9. Aleš Březina, nar. 12. 4. 1948, bývalý student bohosloví, sanitář, signatář Charty 77, vězněn od 18. 4. 1977, odsouzen ke 2 letům a 6 měsícům pro trestný čin nenastoupení služby v ozbrojených silách za to, že z důvodu přesvědčení nenastoupil základní vojenskou službu. Vězněn v NVÚ Plzeň-Bory. Svobodný. Bratr: Jeroným Březina, Michelská 27, Praha 4. Za Aleše Březinu se konal 2. 7. 1977 solidarizační pochod, jímž manifestující (mezi nimi i Martin Šimsa a Petr Pospíchal, později sami trestně stíháni) protestovali i proti tomu, že v Československu není zavedena civilní služba, která by nahrazovala základní vojenskou službu.¹⁵

10. Viktor Groh, nar. 14. 2. 1955, dělník, signatář Charty 77, vězněn od 14. 8. 1977 odsouzen k 20 měsícům pro trestné činy výtržnictví a útoku na veřejného činitele za účast na střetnutí velké skupiny mladých lidí s jednotkou VB a PS v Kdyni u Domažlic dne 14. 8. 1977. Vězněn v NVÚ Plzeň-Bory. Matka: pí Grohová, Štúrova 906/1, Ostrov nad Ohří, okres Karlovy Vary. Charta 77 požádala v září 1977 o veřejné projednání incidentu a vyslovila pochybnosti o tom, zda trestně stíhaní mladí lidé jsou viníky nepokojů v Kdyni.

11. Zdeněk Červeňák, nar. 27. 9. 1958, dělník, vězněn od 14. 8. 1977, odsouzen ke 2 letům za účast na událostech v Kdyni.

Předchozí adresa: Potoční 23, Cheb. Intervence v jeho prospěch: viz Viktor Groh.

12. Milan Turek, nar. 18. 2. 1957, dělník, vězněn od 14. 8. 1977, odsouzen k 18 měsícům za účast na událostech v Kdyni. Předchozí adresa: Příbram VII, čp. 488. Intervence v jeho prospěch: viz V. Groh.

13. Jiří Kříž, nar. 26. 1. 1953, dělník, vězněn od 14. 8. 1977, odsouzen k 8 měsícům za účast na událostech v Kdyni. Předchozí adresa: Podlesí 203, okr. Příbram. Intervence v jeho prospěch: viz Viktor Groh.¹⁶

14. Petr Cibulka, nar. 27. 10. 1950, dělník, od listopadu 1978 signatář Charty 77, vězněn od 17. 4. 1978, odsouzen ke 2 letům pro trestný čin pobuřování za rozmnožování hudebních nahrávek, literárních textů, materiálů Charty 77 apod. a za organizování koncertů, rozsudek není dosud pravomocný. Ve vazbě ve věznici Brno-Bohunice. Matka: Věra Cibulková, Mučednická 39, Brno. V jeho prospěch a ve prospěch jeho přátel vystoupil dne 22. 5. 1978 ve svém příspěvku pro PEN-klub Václav Havel, kolem stovky mladých lidí poslalo dne 8. 6. 1978 protestní dopis Federálnímu shromáždění, Charta 77 se o případu zmínila v dokumentu č. 19 Za Petra Cibulku a jeho přátele i za všechny další politické vězně drželo ve dnech 23.–24. 12. 1978 asi 250 občanů třiceti hodinovou protestní hladovku.

15. Libor Chloupek, nar. 17. 9. 1955, knihovník, vězněn od 26. 4. 1978, odsouzen ke 20 měsícům za stejnou činnost jako P. Cibulka; rozsudek není dosud pravomocný. Ve vazbě v Brně-Bohunicích. Rodiče: Jaromír a Marie Chloupkovi, Tábor 13, Brno. Intervence v jeho prospěch: viz Petr Cibulka.

16. Petr Pospíchal, nar. 16. 4. 1960, tiskařský učeň, vězněn od 4. 5. 1978, odsouzen k 11 měsícům za stejnou činnost jako Petr Cibulka; rozsudek není dosud pravomocný. Ve vazbě ve

věznici v Brně-Bohunicích. Matka: Marie Adámková, ul. Bohuslava Martinů č. 5, Brno. Intervence v jeho prospěch: viz Petr Cibulka.¹⁷

17. Pavel Novák, nar. 26. 2. 1943, inženýr, v posledních letech dělník, bývalý předseda KAN v Jihlavě, vězněn od 21. 4. 1978, odsouzen ke 13 měsícům pro trestný čin pobuřování za rozepisování a předávání písemností souvisejících s Chartou 77. Místo výkonu trestu není zatím známo. Manželka: Danuše Nováková, Krajní 2, Jihlava, 2 děti (8 a 5 r.).

18. Josef Brychta, nar. 17. 3. 1932, pracovník služeb, bývalý místopředseda KAN v Jihlavě, vězněn od 21. 4. 1978, odsouzen ke 13 měsícům za tutéž činnost jako ing. Pavel Novák. Místo výkonu trestu není zatím známo. Manželka: Marie Brychtová, U větrníku 37, Jihlava, invalidní syn Josef Brychta (25 let).¹⁸

19. Michal Kopal, nar. 7. 3. 1946, dělník, signatář Charty 77, vězněn od února 1978, odsouzen ke 12 měsícům pro trestný čin pobuřování za rozšiřování dokumentu Charty 77 č. 13 a textu „Boj o nástupnictví po Husákovi“. Trpí těžkým astmatem a je nyní v nemocnici NVÚ Praha-Pankrác. Matka: Božena Kopalová, Roztoky u Jilemnice č. 156, okres Semily. Charta 77 upozornila na jeho případ presidenta republiky v dopise z 5. 4. 1978.¹⁹

20. Ivan Maňásek, nar. 26. 12. 1954, student, signatář Charty 77, vězněn od února 1978, odsouzen k 18 měsícům pro tutéž činnost jako Michal Kopal. Vězněn v NVÚ Plzeň-Bory. Matka: Růžena Jírová, Jánské nám. č. 16, Cheb. Intervence v jeho prospěch: viz Michal Kopal.²⁰

21. František Pitor, nar. 10. 6. 1921, dělník, vězněn od 9. 6. 1977, odsouzen ke 3 letům pro trestný čin pobuřování za rozšiřování prohlášení Charty 77 z 1. 1. 1977. Vězněn v NVÚ Plzeň-Bory. Manželka: pí. Pitorová, Průmyslová 5, Plzeň-Doudlevec. Charta 77 upozornila na jeho případ ústavní činitele dopisem z 11. 3. 1978.²¹

22. Ivan Jirous, nar. 23. 9. 1944, teoretik umění, signatář Charty 77, vězněn od 25. 10. 1977, odsouzen k 18 měsícům ve II. nápravně výchovné skupině pro trestný čin výtržnictví za vystoupení na vernisáži výstavy. Vězněn v NVÚ Ostrov nad Ohří. Manželka: Juliana Jirousová, Stará Říše 33, okr. Jihlava. Za Ivana Jirouse intervenovala Charta 77 dopisem generálnímu prokurátorovi z 11. 3. 1978, dne 30. 5. 1978 poslalo generálnímu prokurátorovi protestní dopis 27 libereckých občanů, Výbor vydal jeho portrét atd.; v zahraniční se pořádaly i demonstrace, při nichž byla nesena jeho podobizna (Paříž, srpen 1978).²²

23. Oldřich Tomek, nar. 13. 10. 1921, bývalý středoškolský učitel, výhybkář, vězněn od 23. 6. 1978, během soudního řízení (podzim 1977 až únor 1978) byl na svobodě, odsouzen ke 12 měsícům pro trestný čin pobuřování za to, že krajskému odboru pasů a víz a generální prokuratuře napsal dopisy, jejichž obsah byl shledán pobuřujícím. Vězněn v NVÚ Plzeň-Bory. Manželka: Marie Tomková, nám. 1. máje 314, Chotěboř, okr. Havlíčkův Brod.²³

24. Miloslav Černý, nar. 20. 4. 1930, dělník, vězněn od března 1977, odsouzen ke 3 letům pro trestný čin pobuřování za údajné vylepování plakátů na podporu Charty 77. Vězněn v NVÚ Mírov v II. nápravně výchovné skupině, kam byl soudně přeřazen v průběhu výkonu trestu. Je vážně nemocen a jsou obavy o jeho život. Sestra: Vlasta Mikešová, Zámecký park 838, Litvínov, okr. Most. V jeho prospěch intervenovala Charta 77 dopisem ústavním činitelům z 11. 3. 1978, dopisem Mezinárodnímu červenému kříži z 1. 10. 1978, dále 14 libereckých občanů poslalo 24. 3. 1978 protestní dopis generálnímu prokurátorovi.²⁴

25. Gustav Vlasatý, nar. 18. 5. 1930, technik, vězněn od 30. 1. 1978, odsouzen ke 20 měsícům pro trestný čin pobuřování za zhotovení nástěnky kritického obsahu. Manželka: Věra Vlasatá, Bezručova 1707, Litvínov, okr. Most. V jeho prospěch intervenovala Charta 77 dopisem ústavním činitelům z 24. 4. 1978.²⁵

26. Miloslav Lojek, nar. 6. 1. 1949, evangelický duchovní, později dělník, vězněn od 19. 12. 1977, odsouzen pro trestné činy pobuřování a ohrožení politického a morálního stavu jednotky k 15 měsícům: při výkonu základní vojenské služby se jich měl dopustit rozšiřováním prohlášení Charty 77 z 1. 1. 1977 a diskusemi na politickém školení. Vězněn v NVÚ Plzeň-Bory. Manželka: Romana Lojková, Fučíkovo nám. 6/7, Oloví, okr. Sokolov. V jeho prospěch intervenovala Charta 77 dopisem ústavním činitelům z 11. 3. 1978.²⁶

27. František Hrabal, nar. 17. 7. 1952, dělník, vězněn od 16. 2. 1978, odsouzen ke 3 letům pro trestný čin podvracení republiky za rozšiřování materiálů Charty 77 a svých vlastních statí, rozsudek nenabyl dosud právní moci. Manželka: Irena Hrabalová, Na Plískavě 123/27, Praha 10 – Hostivař. Vězněn ve věznici Praha-Ruzyně.

28. Jiří Volf²⁷, nar. 5. 1. 1952, dělník, vězněn od února 1978, odsouzen ke 3 letům v II. nápravně výchovné skupině pro trestný čin podvracení republiky za tutéž činnost jako František Hrabal a dále za malování nápisů po zdech a silnicích; rozsudek není dosud pravomocný. Manželka se s ním nyní rozvedla. Jedno dítě (1 rok), jiné příbuzné nemá. Před uvězněním pracoval jako řidič Správy silnic v Jindřichově Hradci. Vězněn ve věznici Praha-Ruzyně.²⁸

29. Peter Pohl, dr., vědecký pracovník SAV, signatář Charty 77, vězněn pravděpodobně od podzimu 1977, odsouzen ke 20 měsícům za zasílání dopisů zastupitelským úřadům v Československu, jejichž obsah byl posouzen jako poškozování zájmů republiky v cizině; dopisy se týkaly zamítnutí jeho žádosti o vystěhování. Je německé národnosti, matka žije v Rakousku. Bydlel v Klemensově ul. č. 17, Bratislava, odkud se jeho příbuzní mezitím přestěhovali. Jiné údaje nejsou známy.²⁹

30. Jan Šimsa, nar. 2. 10. 1929, evangelický duchovní, později dělník, signatář Charty 77, vězněn od 30. 5. 1978, odsouzen k osmi

měsícům pro trestný čin útoku na veřejného činitele, jehož se měl dopustit tím, že bránil manželku před zákrokem příslušníka SNB při domovní prohlídce. Vězněn v NVÚ Plzeň-Bory, vážný zdravotní stav. Adresa manželky: Milena Šimsová, Volfova 12, Brno – Královo Pole. Charta 77 intervenovala v jeho prospěch dopisem Mezinárodnímu červenému kříži z 1. 10. 1978 a k jeho případu vypracovala dokument č. 19. Za Jana Šimsu proběhlo mnoho solidarizačních akcí včetně hladovek.³⁰

31. Jiří Chmel, nar. 24. 5. 1954, technik, signatář Charty 77, vězněn od 20. 7. 1978, odsouzen k 18 měsícům pro trestný čin pobuřování za to, že údajně umožnil ve svém bytě dalším osobám podepsat Chartu 77. Vězněn v NVÚ Plzeň-Bory. Manželka: Hana Chmelová, Hornátecká 17/782, Praha 8 – Kobylisy.³¹

32.–34. Josef Hegr, Ivana Holotová (signatářka Charty 77), Josef Klier, kteří byli dne 20. 10. 1978 zadrženi v soudní síni Okresního soudu v Mostě proto, že jejich svědecké výpovědi při hlavním líčení s Jiřím Chmelem se lišily od svědecké výpovědi učiněné před vyšetřovatelem. Další údaje nejsou známy, podle nedávných zpráv jsou stále ve vazbě a stíhání pro trestný čin křivé výpovědi.³²

35. Zdeněk Kašák, nar. 25. 10. 1946, údržbář, signatář Charty 77, vězněn od 21. 8. 1978,³³ odsouzen k 10 měsícům pro trestný čin pobuřování za kritické dopisy, které posílal státním orgánům; rozsudek není dosud pravomocný. Vězněn ve věznicí Hradec Králové. Manželka pí. Kašáková, Horská 423, Vrchlabí, okr. Trutnov; 3 děti.

36. Jan Zmatlík, nar. 1948, sociolog, signatář Charty 77, vězněn od 31. 8. 1978, obviněn z přípravy k trestnému činu podvracení republiky, jíž se měl dopustit rozmnožováním materiálů Charty 77, filosofických statí a literárních prací. Vězněn ve věznicí Praha-Ruzyně. Matka: Lucie Zmatlíková, Stroupežnického 28, Praha 5. Dne 19. 10. 1978 se na presidenta republiky a generálního prokurátora obrátila Charta 77 dopisem v jeho prospěch.

K solidaritě s Janem Zmatlíkem vyzvala také skupina bývalých studentských funkcionářů filosofické fakulty UK prohlášením ze dne 29. 12. 1978.³⁴

37. Jaroslav Šabata, nar. 2. 11. 1927, psycholog, v invalidním důchodu, signatář a mluvčí Charty 77. Vězněn od 1. 10. 1978, obviněn z trestného činu útoku na veřejného činitele, jehož se měl dopustit napadením příslušníka VB (ve skutečnosti se však pouze bránil proti nezákonnému násilí). Počátkem 70. let odsouzen v politickém procesu na 6 a půl roku, koncem roku 1976 po protestech mezinárodní veřejnosti podmíněně propuštěn: z toho trestu nemá odpykáno ještě 18 měsíců. Vězněn ve věznici Hradec Králové. Dcera: Anna Šabatová, Anglická 8, Praha 2, synové Jan Šabata, Havlíčkova 53, Brno a Václav Šabata, Leystrasse 106/III/8, 1200 Wien. Jeho uvěznění vyvolalo vlnu solidarity v Československu i v zahraničí. Je vážně nemocen.³⁵

38. Jiří Veselý, bývalý středoškolský učitel, nyní úředník, vězněn od 23. 3. 1978, obviněn z trestného činu pobuřování, jehož se měl dopustit zasláním dopisů kritického obsahu státním orgánům. Ve vazbě pravděpodobně ve věznici v Liberci, dosud nedošlo k soudnímu projednávání. Manželka: pí. Veselá, Kubánská 378, Liberec – Králův Háj; dvě děti (12 a 16 let).³⁶

39. Dr. Jaromír Šavřda, nar. 25. 5. 1933, spisovatel, vězněn od 25. 9. 1978, obviněn z trestného činu pobuřování, jehož se měl dopustit rozepisováním literárních děl a z trestného činu nedovoleného podnikání. Vězněn ve věznici Ostrava. Je vážně nemocen. Manželka: Dolores Šavřdová, Výškovická 87, Ostrava-Zábřeh.³⁷

40. František Matula, nar. 10. 3. 1954, bývalý student bohoslovecké fakulty, nyní sanitář, odsouzen ke 3 měsícům v II. nápravné výchovné skupině pro trestný čin útoku na veřejného činitele, kterého se měl dopustit v předchozím výkonu trestu odnětí svobody, trest nastoupil 1. 12. 1978.³⁸

Poznámka: Všechny uváděné tresty jsou nepodmíněné. Pokud není uvedeno jinak, jsou rozsudky pravomocné a odsouzení byli pro výkon trestu zařazeni do I. nápravně výchovné skupiny.

II. Osoby na svobodě, s nimiž je vedeno trestní řízení.

(Výbor registruje i mnoho dalších obdobných případů; dokud však jsou postižení na svobodě, respektuje jejich případný nesouhlas se zveřejněním příslušných informací.)

a) Osoby, které byly odsouzeny k nepodmíněným trestům odnětí svobody:

Vladimír Říha, nar. 14. 2. 1907, profesor ekonomie, signatář Charty 77, pravomocně odsouzen k 6 měsícům pro trestný čin pobuřování, jehož se měl dopustit sepsáním a rozšířením záznamu o svém výslechu. Nástup výkonu trestu odložen do ledna 1979. Adresa: Černá 6, Praha 1.³⁹

Ladislav Holáň, odsouzen k 7 měsícům pro trestné činy hanobení republiky a jejího představitele a hanobení státu světové socialistické soustavy a jeho představitele za zazpívání dvou písní; rozsudek není dosud pravomocný.

Petr Kaňa, odsouzen k 6 měsícům za stejnou činnost jako Ladislav Holáň, rozsudek není dosud pravomocný.⁴⁰

b) dále 17 osob, trestně stíhaných, které jsou na svobodě a jejichž věc není dosud ve stadiu soudního řízení.

Václav Havel, Jaroslav Kukal, Pavel Landovský,⁴¹ Jelena Mašínová,⁴² Otta Bednářová, Jiří Gruša, Pavel Roubal,⁴³ Ladislav Lis,⁴⁴ Věra Vránová,⁴⁵ Robert Gombík,⁴⁶ Marian Zajíček,⁴⁷ Václav Kimák, Emil Fuchs,⁴⁸ Vojtěch Srna, Miroslav Šváček,⁴⁹ Ladislav Cerman,⁵⁰ Tomáš Petřivý⁵¹.

c) Sledujeme také případy podmíněně odsouzených osob, jimž běží lhůta podmíněného odkladu trestu; a to Václava Havla (na 14 měsíců na 3 roky), Františka Pavlíčka (17 měsíců na 3 roky),⁵² Martina Šimsy (5 měsíců na 2 roky),⁵³ ing. Zbyňka Čerovského

(byl odsouzen ke dvěma podmíněným trestům)⁵⁴ a Zdeňka Těšínského (z trestní věci proti Jaroslavu Dvořákovi a spol. – 15 měsíců na 2 roky). Dále pak případ podmíněně propuštěné Aleny Klímové (z trestní věci proti Františku Pitorovi a spol., 1 měsíc na 3 roky).

III. Výbor zatím disponuje jen neúplnými údaji o několika dalších osobách, které jsou pravděpodobně ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody. Naléhavě žádáme každého, kdo by o těchto případech mohl poskytnout věrohodné informace, aby se obrátil na kteréhokoli člena Výboru:

1. Josef Bednařík, psycholog, signatář Charty 77, během výkonu základní vojenské služby pravděpodobně odsouzen k vysokému trestu odnětí svobody (5 let?). Koncem šedesátých let studoval ve Francii. Rodiče žijí v Olomouci.⁵⁵

2. Míla Paršová,⁵⁶ bytem Chotěboř, okr. Havlíčkův Brod, pravděpodobně ve vazbě.

3. Jiří Karlík, signatář Charty 77, dělník, bytem Chotěboř, okr. Havlíčkův Brod, asi od září 1978 ve vazbě pro trestný čin související s nástupem základní vojenské služby.

4. Jaroslav Tomek, 26 let, od 4. 9. 1978 ve vazbě pro trestný čin související s rozšiřováním zahraniční literatury a údajně pomlouvачnými dopisy zahraničním přátelům; bydlel v Letohradu, ul. 28. října č. 396, okr. Ústí nad Orlicí. Hájí ho JUDr. Hnízdo z Advokátní poradny v Hradci Králové, Mostecká 290.⁵⁷

5. Ing. Panenka,⁵⁸ zaměstnanec podniku Chemopetrol v Litvínově (viz též případ Gustava Vlasatého); pravděpodobně odsouzen na 10 měsíců nepodmíněně.

Informace o Chartě 77, r. 2, 1979, č. 1, s. 4–13.

POZNÁMKY

- ¹ Jedná se o dokument vydaný mluvčími Charty 77 Ladislavem Hejdánkem, Martou Kubišovou a Jaroslavem Šabatou 22. 5. 1978 a adresovaný Federálnímu shromáždění ČSSR, ČNR a SNR (v kopii Výzkumnému ústavu penologickému a Sboru nápravné výchovy ČSR), který obsahoval rozbor československých právních norem týkajících se vězeňství, zprávu o faktické situaci ve vazbě a ve vězení a požadavky na její zlepšení, v příloze pravidla vnitřního pořádku ve věznicích, in: CÍSAŘOVSKÁ, Blanka – PREČAN, Vilém (eds.): *CHARTA 77: Dokumenty 1977–1989*, sv. 1, Praha 2007, s. 134–152.
- ² Dopis mluvčích Charty 77 Marty Kubišové a Ladislava Hejdánka prezidentu republiky z 8. 10. 1978 obsahující výzvu k vyhlášení všeobecné amnestie u příležitosti 60. výročí vzniku Československa viz in: tamtéž, s. 166. Dokument č. 1132.
- ⁴ Dopis je publikován in: CÍSAŘOVSKÁ – PREČAN (eds.): *CHARTA 77*, sv. 1, s. 164–166. O špatném zdravotním stavu Jiřího Lederera svědčí mj. stručná informace Jiřího Rumla ze 4. 9. 1978, rozsáhlejší, dvoustránková zpráva ze září 1978 a dopis Elzbiety Ledererové ministru spravedlnosti ČSR z 26. 11. 1977 obsahující žádost o pomoc pro jejího vězněného vážně nemocného manžela. LP, Sb. VONS, inv. č. 235, sign. IV/4, 5 a 24, kart. 39.
- ⁵ Správně a celým názvem Výbor společenské sebeobrany – Výbor na obranu dělníků (KOR).
- ⁶ Správně Merab Kostava.
- ⁷ K případu pronásledovaných sovětských disidentů viz sdělení VONS č. 8, dokument č. 8, a dokument č. 1129.
- ⁸ K případu Rudolfa Bahra viz sdělení VONS č. 26, dokument č. 26, a dokument č. 1133.
- ⁹ K těmto útokům viz sdělení VONS č. 7 a 29, dokumenty č. 7 a 29.
- ¹⁰ Viz text „Portrét publicisty“ o osobnosti Jiřího Lederera a o jeho trestních stíháních a odsouzeních v roce 1972 a 1977, dokument č. 1131.
- ¹¹ *Politický vězeň Jiří Lederer*, Köln 1978. K případu Jiřího Lederera odsouzeného v rámci kauzy Oty Ornesta a spol. viz sdělení VONS č. 12 a 164, dokumenty č. 12 a 165, a dokument č. 1133.
- ¹² Originální francouzské znění dopisu na podporu Vladimíra Laštůvky a Aleše Macháčka z 25. 8. 1978 i jeho český překlad je uložen in: LP, Sb. VONS, inv. č. 196, sign. IV/8, kart. 33.
- ¹³ K případu Vladimíra Laštůvky a Aleše Macháčka viz dále sdělení VONS č. 12, 80, 123 a 195, dokumenty č. 12, 80, 124 a 196.
- ¹⁴ K případům Vojtěcha Valy a Jiřího Dvořáka a spol. i k návaznému samostatnému odsouzení Františka Veise viz sdělení VONS č. 12, 35, 37, 48, 52, 1023 a 1051, dokumenty č. 12, 35, 37, 48, 52, 1027 a 1055, a dokumenty č. 1128 a 1189.

- ¹⁵ K případu Aleše Březiny viz sdělení VONS č. 12, dokument č. 12.
- ¹⁶ Ke kdyňským událostem viz sdělení VONS č. 12, dokument č. 12.
- ¹⁷ K případu Petra Cibulky, Libora Chloupka a Petra Pospíchala viz sdělení VONS č. 2, 40, 42, 48, 55, 64, 69, 70, 123 a 157, dokumenty č. 2, 40, 42, 48, 55, 64, 69, 70, 124 a 158.
- ¹⁸ K případu Josefa Brychty a Pavla Nováka viz sdělení VONS č. 2, 9, 56 a 65, dokumenty č. 2, 9, 56 a 65.
- ¹⁹ Viz dopis mluvčích Charty 77 Ladislava Hejdánka, Marty Kubišové a Jaroslava Šabaty prezidentu republiky z 5. 4. 1978 před jeho státní návštěvou v SRN upozorňující na zahraniční zájem o respektování lidských práv a na perzekuci československých občanů. CÍSAŘOVSKÁ – PREČAN (eds.): *CHARTA 77*, sv. 1, s. 129–130.
- ²⁰ K případu Pavla Kobala, Ivan Maňaska a Věry Vránové viz sdělení VONS č. 10, 27, 33 a 127, dokumenty č. 10, 27, 33 a 128.
- ²¹ K případu Františka Pitora a Aleny Klímové viz sdělení VONS č. 12, dokument č. 12.
- ²² K případu Ivana Martina Jirouse viz sdělení VONS č. 3, 4 a 48, dokumenty č. 3, 4 a 48.
- ²³ K případu Oldřicha Tomka viz sdělení VONS č. 18, dokument č. 18.
- ²⁴ K případu Miloslava Černého viz sdělení VONS č. 36, 48 a 80, dokumenty č. 36, 48 a 80.
- ²⁵ K případu Gustava Vlasatého viz sdělení VONS č. 5 a 6, dokumenty č. 5 a 6.
- ²⁶ Viz dopis mluvčích Charty 77 Jiřího Hájka, Ladislava Hejdánka a Marty Kubišové Federálnímu shromáždění ČSSR, generálnímu prokurátorovi ČSSR, ČNR a ministru spravedlnosti ČSR z 11. 3. 1978 požadující přešetření soudního i mimosoudního stíhání šesti stoupenců Charty 77. CÍSAŘOVSKÁ – PREČAN (eds.): *CHARTA 77*, sv. 1, s. 121–125. K případu Miloslava Lojka viz sdělení VONS č. 12, dokument č. 12.
- ²⁷ Správně Wolf.
- ²⁸ K případu Františka Hrabala a Jiřího Wolfa viz sdělení VONS č. 43, 50, 69, 71 a 164, dokumenty č. 43, 50, 69, 71 a 165.
- ²⁹ K případu Petera Pohla viz sdělení VONS č. 12, dokument č. 12.
- ³⁰ K případu Jana Šimsy viz sdělení VONS č. 17, 21, 28, 40 a 48, dokumenty č. 17, 21, 28, 40 a 48.
- ³¹ K případu Jiřího Chmela viz sdělení VONS č. 23, 49, 60, 61 a 164, dokumenty č. 23, 49, 60, 61 a 165.
- ³² Správně křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku. K případu Josefa Hegra, Ivany Holotové, Josefa Kliera a Petra Oudy viz dále sdělení VONS č. 69, 72 a 78, dokument č. 69, 72 a 78.
- ³³ Zdeněk Kašťák byl zadržen 18. 8. 1978 a 21. 8. 1978 na něj byla uvalena vazba počínaje dnem zadržení. K případu Zdeňka Kašťáka viz sdělení VONS č. 24, 59, 69 a 127, dokumenty č. 24, 59, 69 a 128.
- ³⁴ K případu Jana Zmatlíka viz sdělení VONS č. 30, 39, 100, 122, 148 a 218, dokumenty č. 30, 39, 100, 123, 149 a 219, a dokument č. 1135.

- ³⁵ K případu Jaroslava Šabaty viz sdělení VONS č. 41, 66, 67, 69, 75, 76, 92, 102, 106 a 223, dokumenty č. 41, 66, 67, 69, 75, 76, 92, 102, 106 a 224, a dokument č. 1134.
- ³⁶ K případu Jiřího Veselého viz sdělení VONS č. 45, dokument č. 45.
- ³⁷ K případu Jaromíra Šavrdy viz sdělení VONS č. 47 a 133, dokumenty č. 47 a 134, a dokument č. 1160.
- ³⁸ K případu Františka Matuly viz sdělení VONS č. 12, dokument č. 12.
- ³⁹ K případu Vladimíra Říhy viz sdělení VONS č. 19, 48 a 53, dokumenty č. 19, 48 a 53.
- ⁴⁰ K případu Ladislava Holáně a Petra Kani viz sdělení VONS č. 62, dokument č. 62.
- ⁴¹ Stručná informace o trestním stíhání Václava Havla, Jaroslava Kukala a Pavla Landovského je obsažena též ve sděleních VONS č. 12 a 123, dokumenty č. 12 a 124.
- ⁴² K případu Jeleny Mašinové viz sdělení VONS č. 90, dokument č. 90.
- ⁴³ K případu Jiřího Gruši a Pavla Roubala viz sdělení VONS č. 14, 21 a 149, dokumenty č. 14, 21 a 150.
- ⁴⁴ K případu Ladislava Lise viz sdělení VONS č. 20, 34 a 90, dokumenty č. 20, 34 a 90.
- ⁴⁵ K případu Pavla Kobala, Ivan Maňáska a Věry Vránové viz sdělení VONS č. 10, 27 a 33, dokumenty č. 10, 27 a 33.
- ⁴⁶ Správně Róbert Gombík.
- ⁴⁷ Správně Marián Zajíček. K případu Róberta Gombíka a Mariána Zajíčka viz sdělení VONS č. 12, dokument č. 12.
- ⁴⁸ K případu Emila Fuchse a Václava Kimáka viz sdělení VONS č. 25, 103 a 108, dokumenty č. 25, 103 a 108.
- ⁴⁹ K případu Vojtěcha Srny a Miroslava Šváčka viz sdělení č. 31, 79, 81, 101, 105 a 110, dokumenty č. 31, 79, 81, 101, 105 a 110.
- ⁵⁰ K případu Ladislava Cermana viz sdělení VONS č. 44, 88 a 91, dokumenty č. 44, 88 a 91.
- ⁵¹ K případu Tomáše Petřivého viz sdělení VONS č. 38, 51, 84, 209, 213 a 249, dokumenty č. 38, 51, 84, 210, 214 a 250.
- ⁵² K případu Oty Ornesta a spol. viz sdělení VONS č. 12, dokument č. 12.
- ⁵³ K případu Martina Šimsy viz sdělení VONS č. 1 a 6, dokumenty č. 1 a 6.
- ⁵⁴ K případu Zbyňka Čeřovského viz sdělení VONS č. 12, dokument č. 12.
- ⁵⁵ K případu Josefa Bednaříka viz rukopisné poznámky uložené in: LP, Sb. VONS, sign. 31, inv. č. IV/1, kart. 15. Podle pozdějšího souhrnného sdělení VONS č. 195, dokument č. 196, byl Josef Bednařík odsouzen k osmnácti měsícům odnětí svobody pro trestný čin podvracení republiky podle § 98/1 tr. zák.
- ⁵⁶ Správně Miloslava Parčová. K jejímu případu viz sdělení VONS č. 96, 105 a 109, dokumenty č. 96, 105 a 109.
- ⁵⁷ K případu Jaroslava Tomka viz sdělení VONS č. 132 a 138, dokumenty č. 133 a 139.
- ⁵⁸ Celým jménem Pavel Panenka.